

Ortognatik Cerrahinin Fonetik ve Artikülasyon Üzerine Etkileri

Yağız Aydın¹, Selahaddin Başyıldız²

1.Bezmialeme Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye

2.Bezmialeme Vakıf Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Ortognatik cerrahi, iskeletsel dentofasiyal deformiteleri düzeltmek için yaygın olarak uygulanmaktadır. Fonksiyonel ve estetik kazanımların ötesinde, maksillofasiyal kompleksin cerrahi olarak yeniden konumlandırılması hyoid kemik, larinks ve üst hava yolu gibi fonasyonda rol alan komşu yapıları etkileyebilir. Daha önce yapılan çalışmalar, fonetik ve artikülasyonu objektif yöntemlerle değerlendirmiş olsa da, hastaların subjektif ses değerlendirmelerini bildirdiği veriler sınırlıdır. Bu çalışma, ortognatik cerrahi sonrası fonasyon ve artikülasyondaki subjektif değişiklikleri değerlendirerek hastaların yaşam kalitesi üzerindeki etkileri araştırmayı amaçlamaktadır.

Materyal ve Metod: Çalışmaya, Bezmialeme Vakıf Üniversitesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'nda bimaksiller ortognatik cerrahi uygulanmış ve minimum 6 ay postoperatif takip süresini tamamlamış 118 hasta (89 Sınıf II, 29 Sınıf III) dahil edilmiştir. Katılımcılar, ameliyat öncesi ve mevcut postoperatif durumları için Türkçeleştirilmiş Voice Handicap Index-10 (SHI-10) anketini doldurmuştur. İstatistiksel analizler verilerin dağılımı normal olmadığından non-parametrik testler kullanılarak gerçekleştirilmiş ve etki büyüklükleri (r) hesaplanmıştır.

Bulgular: Sınıf II ve Sınıf III grupları arasında değişim skorları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p = 0.060$, $r = 0.17$), ancak sınırda bir eğilim mevcuttur. Grup içi analizlerde, Sınıf II hastalarda preoperatif ve postoperatif SHI arasında anlamlı iyileşme tespit edilmiştir ($p < 0.001$, $r = 0.59$). Sınıf III hastalarda ise değişiklikler istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte ($p = 0.093$), orta düzeyde etki büyüklüğü ($r = 0.31$) olası bir eğilime işaret etmektedir.

Sonuç: Ortognatik cerrahinin, Sınıf II hastalarda bireylerin sesleri ile ilgili subjektif algıları üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Sınıf III hastalarda ise değişiklikler istatistiksel olarak anlamlı olmamakla birlikte, klinik olarak genellikle olumlu yönde bir eğilim görülmüştür.

Bu bulgular, cerrahinin fonasyon ve artikülasyon üzerindeki etkisinin iskeletsel sınıflamaya bağı olarak değişebileceğini, ancak genel olarak pozitif bir etki eğilimi taşıdığını ortaya koymaktadır. Daha güçlü sonuçlar elde edebilmek için geniş örneklemlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar kelimeler: Ortognatik cerrahi, fonetik, artikülasyon, ses